

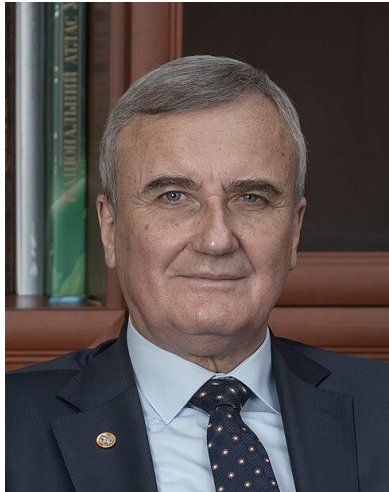
Львівський національний університет імені Івана Франка

Проект-дослідження
«Анатолій Глібович Загородній»

Робота
студента групи ПМОм-11
Федоріва Степана

Львів – 2024

Анатолій Глібович Загородній – видатний український фізик-теоретик, президент Національної академії наук України (НАН України) з 2020 року.

Біографія

Анатолій Глібович Загородній — видатний український фізик-теоретик, організатор науки, академік Національної академії наук України (НАН України), президент НАН України з жовтня 2020 року. Його наукова та організаційна діяльність охоплює широкий спектр фізичних досліджень, зокрема у галузі теорії плазми, статистичної фізики та фізики кінетичних явищ.

Життєпис

Анатолій Загородній народився 29 січня 1951 року в селищі Велика Багачка Полтавської області. Вищу освіту він здобув на радіофізичному факультеті Харківського державного університету ім. Горького, який закінчив у 1972 році. Після цього почав свою кар'єру в Інституті теоретичної фізики ім. М. М. Боголюбова НАН України, де працював протягом усієї своєї наукової діяльності.

Він захистив кандидатську дисертацію у 1978 році на тему "Флуктуації і спектри випромінювання обмеженої плазми", а у 1990 році — докторську дисертацію на тему "Електромагнітні флуктуації в обмежених плазмово-молекулярних системах". З 2002 по 2024 рік Анатолій Загородній був директором Інституту теоретичної фізики, а з 2006 року — академіком НАН України. Його організаційна діяльність охоплює посади віцепрезидента НАН України (2011-2020) та голови Комітету з Національної премії України імені Бориса Патона (з 2023 року).

Науковий внесок

Наукова діяльність Анатолія Загороднього зосереджена на проблемах теоретичної та математичної фізики, а також на вивченні фізичних явищ у плазмі. Він спільно з колегами розробив статистичну теорію просторово-обмежених плазмово-

молекулярних систем. Це дослідження дозволило зрозуміти вплив взаємодії плазмової та молекулярної підсистем на електромагнітні флуктуації в таких системах. Серед його основних досягнень — отримання нових кінетичних рівнянь для функцій розподілу заряджених частинок та вивчення впливу межових поверхонь на розподіл електронів, іонів і молекул.

Анатолій Загородній також значно розширив теорію флуктуацій у плазмі, досліджуючи турбулентні рухи та їхній вплив на динаміку плазми. Він запропонував нові моделі для опису руху частинок у турбулентних умовах, що дозволило з'ясувати багато особливостей їхньої поведінки. У своїх роботах Загородній спробував узагальнити теорію флуктуацій на випадок турбулентної плазми з дифузійно-дрейфовими рухами рідинного типу.

Проведені дослідження мали великий практичний вплив. Так, розвинена ним теорія гальмівного випромінювання у плазмово-молекулярних системах включає всі можливі процеси розсіювання, що забезпечує нові підходи до моделювання та аналізу електромагнітних флуктуацій у таких системах. Анатолій Загородній сформулював загальні співвідношення для функції діелектричного відгуку запорошеної плазми, що дозволяє отримувати інформацію про параметри плазми з експериментальних даних.

Організаційна та викладацька діяльність

Анатолій Загородній не лише видатний науковець, але й активний організатор наукової діяльності. Він очолював кілька державних цільових науково-технічних програм, включаючи програму впровадження і застосування грид-технологій. Як голова комісії НАН України з наукової спадщини академіка В. І. Вернадського, він ініціював велику програму підготовки до 150-річного ювілею вченого.

У викладацькій діяльності Анатолій Загородній також досяг значних успіхів. Він є професором Київського національного університету імені Тараса Шевченка, де викладає на кафедрі квантової теорії поля. Паралельно викладає у Київському академічному університеті НАН України та МОН України. Його лекції і семінари користуються популярністю серед студентів, які зацікавлені в теоретичній фізиці.

Міжнародна наукова співпраця

Загородній активно співпрацює з провідними науковими центрами у Європі, США та інших країнах. Він брав участь у численних міжнародних конференціях, де представляв результати своїх досліджень та обмінювався досвідом з іноземними колегами. Його міжнародна діяльність допомогла значно посилити наукові контакти між Україною та іншими країнами, що сприяє розвитку спільних досліджень та підвищенню міжнародного авторитету української науки.

Нагороди та почесні звання

Анатолій Загородній за свій значний внесок у науку отримав численні нагороди та почесні звання, які підтверджують його авторитет у науковій спільноті:

Державні нагороди:

- Орден «За заслуги» I ст. (2021)
- Заслужений діяч науки і техніки України (2012)
- Орден «За заслуги» II ст. (2016)
- Орден «За заслуги» III ст. (2008)
- Державна премія України в галузі науки і техніки (2005; за праці з фізики плазми)
- Почесна грамота Верховної Ради України (2004)

Академічні нагороди:

- Премія ім. К. Д. Синельникова НАН України (1991; за цикл робіт зі статистичної теорії плазово-молекулярних систем)
- Відзнака НАН України «За наукові досягнення» (2011)
- Премія ім. М. М. Боголюбова НАН України (2012; за цикл робіт «Розвиток ідей М. М. Боголюбова у теоретичній та математичній фізиці»)
- Премія ім. О. С. Давидова НАН України (2019; за роботу «Розвиток аналітичних методів статистичної фізики для пояснення нових ефектів у структурно-невпорядкованих багато-частинкових системах»)
- «Срібна медаль» Національної академії наук Білорусі (2020; «за досягнення в науці»)

Висновок

Анатолій Глібович Загородній — це видатний вчений, який зробив значний внесок у розвиток теоретичної фізики, особливо в галузі плазми. Його наукові досягнення, організаційна діяльність та викладацька практика створюють потужну основу для подальшого розвитку української науки. Завдяки його зусиллям українська наука інтегрується в європейський науковий простір, і його внесок безперечно вплине на майбутнє фізичних досліджень в Україні та світі.